

Penyeliaan Pengajaran Di Sekolah-Sekolah Kebangsaan Daerah Johor Bahru

Hamdan B Said & Mohd. Ali Bin Sukor

Fakulri Pendidikan

Universiti Teknologi Malaysia

Abstrak : Kajian yang menggunakan rekabentuk deskriptif ini bertujuan untuk meninjau pelaksanaan penyeliaan pengajaran di Sekolah Rendah Kebangsaan Daerah Johor Bahru. Kajian ini berfokus kepada tanggapan guru terhadap penyeliaan pengajaran; amalan penyeliaan pengajaran di sekolah; dan implikasi penyeliaan pengajaran dalam meningkatkan profesionalisme guru dari segi kualiti pengajaran, hubungan profesionalisme dengan penyelia, perkongsian maklumat antara penyelia dan guru, dan bantuan daripada penyelia kepada guru dalam proses pengajaran. Satu soalselidik yang diubahsuai dari kajian terdahulu telah digunakan sebagai instrument kajian ini. Seramai 340 orang guru yang dipilih secara rawak daripada 14 buah sekolah terlibat dalam kajian ini. Responden yang dipilih terdiri daripada mereka yang telah disahkan jawatan dan pernah diselia oleh guru besar atau wakilnya. Data kajian telah dianalisis menggunakan SPSS dan dilaporkan dalam bentuk peratus, min, dan kerapian. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kesemua konstruk yang dikaji mencatatkan skor min dan peratus yang tinggi. Dapatan ini menunjukkan bahawa guru-guru di Sekolah Rendah Kebangsaan beranggapan bahawa penyeliaan pengajaran membantu mereka dalam meningkatkan keberkesanan pengajaran.

Katakunci : penyeliaan pengajaran

Pengenalan

Sekolah yang cemerlang lahir dari pengurusan dan kepimpinan yang berkesan. Peranan yang dimainkan oleh pengetua dan guru besar sangat penting bagi menjadikan sekolah mereka sebagai institusi pembelajaran yang berkesan. Dengan keupayaan mereka menggembeleng seluruh tenaga guru dan pelajar-pelajar diyakini matlamat menjadikannya sekolah cemerlang akan tercapai. Tumpuan pengurusan sekolah kepada usaha untuk meningkatkan tahap kecemerlangan bidang akademik di sekolah akan membolehkan guru-guru melaksanakan tugas pengajaran dan pembelajaran mereka dengan lebih yakin, teratur dan berkesan. Keberkesanan pengajaran guru perlu ditingkatkan dalam usaha untuk menjadikan sekolah sebagai pusat kecemerlangan iaitu tempat penyebaran ilmu pengetahuan dan penyampaian pelbagai jenis kemahiran serta pembentukan keperibadian pelajar.

Dalam pengurusan kurikulum, aspek penyeliaan adalah penting dalam memantau keberkesanan pengajaran di sesebuah sekolah. Penyeliaan oleh pihak pengurusan sekolah amat perlu dalam memastikan kecemerlangan kerja guru secara berterusan. Penyeliaan akan dapat membantu guru menyelaraskan aktiviti pengajaran dan merangsang guru untuk mencapai prestasi kerja yang cemerlang serta dapat memperkembangkan potensi diri dan mengatasi sebarang kekurangan sekiranya ada. Menurut Aminuddin (2005), penyeliaan oleh guru besar dapat membantu guru meningkatkan mutu pengajaran supaya menjadi bertambah berkesan. Menurutnya lagi, dengan penyeliaan guru besar dapat melihat dengan lebih dekat lagi apa yang sebenarnya berlaku dalam bilik darjah agar kelemahan dapat diperbaiki dan amalan-amalan yang baik dapat dikukuhkan.

Tugas dan tanggungjawab guru di sekolah atau di bilik darjah ialah mengajar dan mendidik pelajar secara serius sehingga pelajar tersebut dapat menguasai kemahiran atau ilmu

yang diajarkannya. Pengajaran yang berkesan akan dapat membantu pelajar memperkembangkan intelek, sosial dan personal dengan baik. Setiap guru akan merancang pengajaran yang tersusun dan berfokus. Pemilihan tajuk dan isi pelajaran yang sesuai dan mampu disampaikan kepada murid dengan berkesan. Objektif pengajarannya mudah difahami dan jelas hala tuju yang hendak dicapai. Di samping itu, guru tersebut akan menentukan bahan bantu mengajar (BBM) yang sesuai dan menarik bagi mewujudkan rangsangan murid untuk belajar.

Pernyataan Masalah

Ketidakhahaman tentang proses dan konsep penyeliaan akan menyebabkan penyeliaan diberikan tanggapan yang negatif oleh guru-guru dan dilihat sebagai helah untuk mencari salah. Jika ini berlaku maka peranan guru besar sebagai pemimpin pengajaran juga diragui dan dipersoalkan. Kekeliruan ini ditambah lagi berikutan ada guru besar yang mendelegasikan fungsi menyelia kepada guru penolong kanan yang juga diragui kemahiran dan kebolehan mereka di dalam penyeliaan pengajaran. Berikutan dengan tindakan konsep dan amalan penyeliaan sudah tergelincir dari konsep asasnya.

Berdasarkan kepada latarbelakang masalah yang dinyatakan di atas, melalui kajian ini pengkaji ingin melihat sejauh manakah keberkesanan pelaksanaan system penyeliaan pengajaran yang dilakukan oleh penyelia terhadap guru-guru di sekolah. Kajian ini bertujuan untuk melihat tanggapan guru dan amalan pelaksanaan penyeliaan dalam kalangan guru-guru di sekolah-sekolah kebangsaan di daerah Johor Bahru. Kajian ini juga turut meninjau samada penyeliaan pengajaran dapat meningkatkan kualiti pengajaran dan profesionalisme guru-guru di sekolah-sekolah kebangsaan di daerah Johor Bahru.

Objektif Kajian

Kajian ini bertujuan untuk :

1. Mengenalpasti tanggapan guru-guru terhadap penyeliaan pengajaran yang dilaksanakan di sekolah;
2. Mengenalpasti amalan penyeliaan pengajaran yang dijalankan di sekolah;
3. Mengenalpasti keberkesanan amalan penyeliaan pengajaran terhadap tahap profesionalisme guru.

Kepentingan Kajian

Kajian ini penting untuk menjawab persoalan di atas dan seterusnya menjadi panduan kepada guru besar dan guru-guru sekolah:-

1. Membantu dan menjadi pegangan kepada guru besar, makna dan fungsi penyeliaan pengajaran yang sebenar seterusnya dapat merancang dan melaksanakan proses penyeliaan pengajaran dengan betul dan bersistematik.
2. Panduan untuk guru-guru memahami proses penyeliaan pengajaran yang dipertanggungjawabkan kepada guru besar. Dengan cara sedemikian diharapkan dapat mengikis tanggapan-tanggapan negative terhadap penyeliaan yang dilakukan oleh guru besar. Di samping itu, memperkukuhkan hubungan profesionalisme antara guru besar dan guru.
3. Panduan oleh guru besar untuk melaksanakan penyeliaan pengajaran ke arah pengurusan sekolah berkesan serta dapat memperbaiki kelemahan-kelemahan yang terdapat dalam proses penyeliaan pengajaran yang telah dijalankan.

4. Diharap melalui kajian ini, pandangan guru terhadap penyeliaan pengajaran diperolehi untuk mengetahui keadaan sebenar guru-guru yang diselia. Hasil maklum balas ini, boleh dijadikan rujukan untuk meningkatkan kualiti pengajaran pada masa akan datang dan seterusnya menyediakan langkah-langkah terbaik untuk mengubah pandangan negatif guru terhadap penyeliaan.
5. Dapatan kajian ini diharap akan memberikan input kepada pihak yang berkenaan terhadap situasi sebenar pelaksanaan penyeliaan pengajaran yang telah diarahkan kepada pentadbir sekolah agar dapat membuat penilaian dan tindakan yang sewajarnya terhadap pelaksanaan penyeliaan pengajaran di sekolah-sekolah.

Rekabentuk Kajian

Kajian ini menggunakan reka bentuk pengkajian diskriptif bagi menerangkan tentang amalan pengkajian di sekolah. Kaedah ini dibuat untuk melihat keberkesanan amalan penyeliaan pengajaran terhadap tahap profesionalisme guru iaitu kualiti pengajaran, hubungan profesionalisme, perkongsian maklumat dan bantuan dalam proses pengajaran. Kajian ini adalah satu tinjauan yang telah menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Data telah dikumpul menggunakan kaedah kuantitatif. Data kuantitatif dipilih kerana ianya adalah piawai, mudah dianalisa, sistematik dan mudah diproses. Data-data diperolehi melalui teknik soal selidik yang diedarkan kepada guru-guru sekolah yang dipilih.

Persampelan

Jadual 1 : Pemilihan Sampel Kajian

Bil.	Zon	Bil. Guru, N	%	K&M, S	r/z	Bil. sekolah	r/s	Jum S
1	Zon Bandar Selatan	423	15	340	51	2	25	50
2	Zon Bandar Utara	1,008	35	340	119	5	24	120
3	Zon Majidi	619	22	340	75	3	25	75
4	Zon Gelang Patah	796	28	340	95	4	24	96
Jumlah		2,846*	100	340	340	14		341

*Sumber Populasi : Sistem Maklumat Pengurusan Pendidikan,
Unit ICT, Jabatan Pelajaran Johor (2008)

Jadual 1 memaparkan pemilihan sampel dari populasi guru sekolah kebangsaan daerah Johor Bahru. N ialah populasi guru; S ialah sampel / responden; r/z ialah responden per zon dan r/s ialah responden per sekolah. Dalam kajian ini sampel seramai 340 orang guru daripada 14 buah sekolah dari populasi guru seramai 2,846 orang (merujuk Jadual Krejcie & Morgan) daripada 72 buah sekolah kebangsaan dalam daerah Johor Bahru telah dipilih secara rawak kelompok (Mohd Najib, 2003, p. 84). Sampel dipilih dari kalangan guru-guru yang sedang berkhidmat

Instrumen Kajian

Dalam kajian ini pengkaji menggunakan kaedah tinjauan dan alat utama yang digunakan ialah soal selidik bagi mendapatkan sumber data. Mohd Najib (2003) menyatakan bahawa sekiranya

instrumen berbentuk soal selidik dibina dengan baik, maka data akan menjadi lebih mudah untuk diproses dan dianalisis.

Kajian ini menggunakan soal selidik sebagai instrumen kajian. Instrumen ini diubahsuai oleh pengkaji daripada kajian yang dibuat oleh Mohd Ruzi bin Muhammad Shafie (2001) bertajuk 'Persepsi Guru Terhadap Pencerapan Pengajaran di Lima Buah Sekolah Daerah Johor Bahru '. Pengubahsuaian soal selidik dilakukan dengan mengambil kira keperluan dan kesesuaian kajian yang dijalankan serta keadaan tempatan. Soal selidik dan soalan-soalan yang dibentuk khusus secara berstruktur bagi pengumpulan maklumat telah dikemukakan kepada penyelia untuk disemak. Beberapa teguran dan cadangan telah diambil kira untuk memperbaiki instrumen tersebut. Instrumen kajian yang digunakan bagi mengumpul maklumat tentang tanggapan guru mengenai penyeliaan pengajaran; amalan pengkajian di sekolah; melihat amalan penyeliaan pengajaran terhadap meningkatkan profesionalisme guru iaitu kualiti pengajaran, hubungan profesionalisme, perkongsian maklumat dan bantuan dalam proses pengajaran.

Soalan soal selidik dihantar sendiri oleh pengkaji secara terus ke sekolahsekolah melalui guru besar sekolah berkenaan. Bagi memudahkan responden mengembalikan soal selidik yang telah dilengkapkan, sebuah sampul surat besar disediakan untuk diisi semua borang soal selidik yang telah dijawab. Kesemua borang soal selidik dipungut sendiri oleh pengkaji melalui kerani dari setiap buah sekolah yang terlibat satu minggu selepas soalan soal selidik dihantar dengan kebenaran guru besar setiap sekolah yang mengambil bahagian.

Jadual 2 : Jumlah Taburan Item

Konstruk	Persoalan Kajian	No. Item	Jumlah Item
I	Tanggapan guru terhadap penyeliaan	1, 3, 5, 7, 9, 12, 14, 18	8
II	Amalan penyeliaan pengajaran yang dijalankan di kelas	2, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 16, 17	10
III	Meningkatkan Profesionalisme Guru		
	a. Meningkatkan kualiti pengajaran guru.	19, 22, 28, 32, 36	5
	b. Memperkukuhkan hubungan profesionalisme.	25, 29, 33, 37	4
	c. Berkongsi pengalaman dan pengetahuan.	20, 23, 26, 30, 34	5
	d. Membantu guru dalam proses pengajaran	21, 24, 27, 31, 35, 38	6
JUMLAH			38

Soal selidik kajian ini mempunyai dua bahagian iaitu Bahagian A dan bahagian B. Bahagian A mengandungi mengandungi 5 item berkaitan dengan latar belakang responden kajian iaitu jantina, bangsa, kelulusan akademik tertinggi, pengalaman mengajar dan kekerapan responden diselia. Manakala Bahagian B mengandungi 3 konstruk dan 38 item . Konstruk-

konstruk itu ialah: konstruk I; tanggapan guru terhadap penyeliaan, konstruk II; amalan penyeliaan pengajaran yang dijalankan di sekolah, konstruk III; meningkatkan profesionalisme guru iaitu meningkatkan kualiti pengajaran guru; memperkukuhkan hubungan profesionalisme; berkongsi pengalaman dan pengetahuan ; dan membantu guru dalam proses pengajaran. Jadual 2 menunjukkan taburan item-item soalan Bahagian B.

Responden dikehendaki membuat pilihan yang sesuai bagi setiap pernyataan yang dikemukakan berdasarkan Skala Likert 5 Pemeringkatan. Skala Likert digunakan di mana responden dikehendaki menandakan jawapan mereka tentang sesuatu kenyataan berdasarkan satu skala dari sudut ekstrem kepada satu ekstrem lain (Mohd Najib, 1999). Responden dikehendaki membuat pilihan jawapan berdasarkan kepada tahap persetujuan mereka. Tahap persetujuan merangkumi lima peringkat iaitu sangat setuju, setuju, tidak pasti, tidak setuju dan sangat tidak setuju. Dengan beranggapan bahawa maklumbalas daripada setiap pernyataan mempunyai perkaitan, pengkaji boleh meletakkan nilai skor 1 hingga 5 (Baker, 1988). Skala yang dimaksudkan adalah seperti Jadual 3 berikut :-

Jadual 3: Skala Likert 5 Pemeringkatan

Skala	Peringkat
1	Sangat Tidak Setuju
2	Tidak Setuju
3	Kurang Setuju
4	Setuju
5	Sangat Setuju

Soalan berbentuk skala Likert digunakan untuk mendapatkan darjah persetujuan responden terhadap soalan yang diajukan. Skala Likert 5 mata dipilih berdasarkan kepada kematangan dan kesesuaian dengan tahap intelek responden yang dipilihkan. Di samping itu skala Likert mempunyai darjah kebolehpercayaan yang lebih tinggi serta memudahkan pengkaji untuk menganalisa data yang diperolehi.

Kajian Rintis

Sebelum pengkaji menjalankan kajian sebenar, kajian rintis dijalankan terlebih dahulu untuk mengesan dan mengenalpasti sesuatu pernyataan yang tidak sesuai dan juga boleh mengelirukan responden semasa menjawab borang soal selidik. Tujuan kajian rintis dibuat adalah untuk mengenalpasti kesukaran-kesukaran item seperti kesalahfahaman soalan oleh responden, item yang mengelirukan berdasarkan maklumbalas yang diberikan oleh responden, arahan yang tidak jelas dan masalahmasalah yang berkaitan (Stanley & Sedlack, 1992). Selain itu kajian rintis dilaksanakan sebelum kajian sebenar dilaksanakan adalah bagi memastikan kebolehpercayaan instrumen yang digunakan. Kebolehpercayaan merujuk kepada darjah konsisten pengukuran instrumen walau apa juga yang diukur (Gay, 1996). Kebolehpercayaan bagi sesuatu instrumen boleh dikenalpasti dengan menggunakan pelbagai kaedah statistik antaranya nilai alfa Cronbach.

Nilai alfa Cronbach adalah merupakan satu kaedah statistik yang membuat andaian bahawa sekiranya semua item menyual perkara yang sama, maka responden akan memberi jawapan yang agak sama untuk item yang mengukur konstruk yang sama (Mohd Najib, 1999). Melalui kaedah ini pengkaji mengetahui tahap kebolehpercayaan bagi setiap item yang diuji atau konsistensi dalaman bagi soal selidik yang dikemukakan. Item-item instrumen akan diperbaiki

atau disingkirkan sekiranya tidak mencapai tahap kebolehpercayaan yang optimum. Analisis statistik ini dapat dilakukan secara mudah dengan menggunakan SPSS (Statistical Package for Social Science).

Berdasarkan nilai pekali nilai alfa Cronbach yang boleh diterima dalam satu kajian ialah 0.8 - 1.0 (Mohd Najib, 1999). Sekiranya nilai pekali alfa yang melebihi indeks di atas menunjukkan item-item kajian dalam kajian ini mempunyai nilai kebolehpercayaan yang tinggi dan boleh digunakan untuk kajian sebenar. Tetapi sekiranya indeks yang lebih rendah dari nilai tersebut, item tersebut perlu diubahsuai atau diganti. Berikut adalah jadual 4 yang menunjukkan pekali *Alpha Cronbach*.

Jadual 4: Pekali *Alpha Cronbach*

Nilai <i>Alpha Cronbach</i>	Kedudukan Item:
0.00 – 0.20	Ubah semua item
0.21 – 0.80	Ubah sebahagian item
0.81 – 1.00	Item boleh diterima

Sumber: Mohd Najib (1999)

Kajian rintis telah dijalankan di daerah Kota Tinggi seramai 10 orang guru. Sampel kajian rintis ini terdiri daripada guru yang tidak terlibat dalam kajian sebenar. Nilai kebolehpercayaan pekali *Alpha Cronbach* yang diperolehi melalui kajian rintis ini adalah 0.914 (konstruk I & II) dan 0.889 bagi konstruk III. Jika merujuk jadual 3.3, kedudukan item dalam soal selidik adalah boleh diterima dan mempunyai kebolehpercayaan yang tinggi.

Analisis Data

Bagi menjawab persoalan 2 kajian, 'Apakah bentuk amalan penyeliaan pengajaran yang dijalankan di sekolah?' maklumat diperolehi daripada respon kepada 10 item soal selidik: item nombor 2, 4, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 16 dan 17.

Jika jawapan responden berada antara nilai skor min 1 hingga 2.3, ini bermakna responden memberi respon yang rendah dengan pernyataan item yang dikemukakan; skor min 2.4 hingga 3.7 bermakna responden memberi respon yang sederhana dengan pernyataan item yang dikemukakan; skor min 3.8 hingga 5.0 bermakna responden memberi respon yang tinggi dengan pernyataan item yang dikemukakan. Data yang diperolehi dianalisis dan ditunjukkan dalam Jadual 5 dan Rajah 1.

Jadual 5 : Taburan Jumlah, Peratusan dan Skor Min Amalan Penyeliaan Pengajaran Di Sekolah

Item	Pemnyataan	Sangat tidak setuju	Tidak Setuju	Kurang setuju	Setuju	Sangat setuju	skor min
2	Perbincangan awal antara penyelia dan guru dilakukan sebelum penyeliaan	0.9% (3)	5.3% (18)	15.6% (53)	52.1% (177)	26.2% (89)	3.97
4	Guru dimaklumkan terlebih dahulu kelas dan mata pelajaran yang akan diselia	0.6% (2)	3.5% (12)	10.3% (35)	42.9% (146)	42.6% (145)	4.24
6	Penyelia dan guru berbincang tentang isi pengajaran sebelum penyeliaan	2.4% (8)	7.4% (25)	32.9% (112)	44.1% (150)	13.2% (45)	3.59

8	Guru diberitahu terlebih dahulu aspek-aspek yang akan diselia sebelum penyeliaan	2.6% (8)	7.6% (26)	17.4% (59)	48.5% (165)	23.8% (81)	3.84
10	Penyelia membuat pemerhatian sepenuhnya terhadap pengajaran guru semasa penyeliaan	0.0% (0)	2.6% (9)	19.7% (67)	62.9% (214)	14.7% (50)	3.91
11	Penyelia membuat catatan semasa penyeliaan di jalankan	0.0% (0)	0.9% (3)	4.1% (14)	72.1% (245)	22.9% (78)	4.18
13	Perbincangan selepas penyeliaan dilakukan terhadap aspek-aspek yang telah diselia	0.6% (2)	1.8% (6)	8.8% (30)	63.5% (216)	25.3% (86)	4.11
15	Perbincangan selepas penyeliaan mendorong guru untuk membuat penilaian sendiri	0.6% (2)	0.6% (2)	4.7% (16)	59.7% (203)	34.4% (117)	4.39
16	Cadangan penambahbaikan pengajaran diberikan oleh penyelia selepas penyeliaan	0.6% (2)	1.2% (4)	6.8% (23)	55.9% (190)	35.6% (121)	4.25
17	Penyelia memberi salinan borang markah kepada guru selepas sesi penyeliaan	0.6% (2)	3.5% (12)	7.4% (25)	47.6% (162)	40.9% (139)	4.25
Skor Min Keseluruhan Item							4.07

Jadual 5 mencatatkan skor min keseluruhan pada 4.07 iaitu pada tahap tinggi. Julat skor min bagi pernyataan tentang amalan penyeliaan pengajaran adalah dari 3.59 hingga 4.39. 266 responden atau 78.3 peratus bersetuju supaya perbincangan awal antara penyelia dan guru dilakukan sebelum penyeliaan. 291 responden atau 85.5 peratus bersetuju supaya guru dimaklumkan terlebih dahulu kelas dan mata pelajaran yang akan diselia. Item 6 dengan 195 responden atau 57.3 peratus bersetuju supaya penyelia dan guru berbincang tentang isi pengajaran sebelum penyeliaan adala bilangan responden dan peratusan terendah. 246 responden atau 72.3 peratus bersetuju agar guru diberitahu terlebih dahulu aspek-aspek yang akan diselia sebelum penyeliaan; 264 responden atau 77.6 peratus bersetuju penyelia membuat pemerhatian sepenuhnya terhadap pengajaran guru semasa penyeliaan; 323 responden atau 95 peratus bersetuju bahawa penyelia membuat catatan semasa penyeliaan di jalankan. 284 responden atau 88.8 peratus mengakui bahawa perbincangan selepas penyeliaan dilakukan terhadap aspek-aspek yang telah diselia. 320 responden atau 94.1 peratus bersetuju bahawa perbincangan selepas penyeliaan mendorong guru untuk membuat penilaian sendiri. 311 responden atau 91.5 peratus bersetuju bahawa cadangan penambahbaikan pengajaran diberikan oleh penyelia selepas penyeliaan. 301 responden atau 88.5 peratus mengakui penyelia member salinan borang markah kepada guru selepas sesi penyeliaan.

Bagi aspek amalan penyeliaan pengajaran boleh meningkatkan kualiti pengajaran guru, data diperolehi daripada 5 item soal selidik : item nombor 19, 22, 28, 32 dan 36.

Jadual 6 : Taburan Jumlah, Peratusan dan Skor min Aspek Meningkatkan Kualiti Guru

Item	Pernyataan	Sangat tidak setuju	Tidak Setuju	Kurang setuju	Setuju	Sangat setuju	Skor min
19	Penyeliaan dapat meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran.	0.0% (0)	0.3% (1)	10.0% (34)	57.9% (197)	31.8% (108)	4.21
22	Dapatan penyeliaan yang baik dimaklumkan kepada guru-guru lain	3.5% (12)	6.2% (21)	22.6% (77)	54.7% (186)	12.9% (44)	3.67
28	Penyeliaan membolehkan guru menggunakan pelbagai kaedah pengajaran tersendiri	0.0% (0)	1.2% (4)	9.4% (32)	66.8% (227)	22.6% (77)	4.11
32	Penyeliaan membantu meningkatkan keyakinan diri guru	0.0% (0)	2.9% (10)	13.5% (46)	61.5% (209)	22.1% (75)	4.03
36	Penyeliaan mendorong guru memperbaiki teknik pengajaran	1.6% (5)	2.5% (8)	12.1% (38)	59.4% (187)	24.4% (77)	4.13
Skor min Keseluruhan Item							4.03

Berdasarkan Jadual 6 didapati skor min keseluruhan ialah 4.03 iaitu tahap berkesan. Seramai 305 responden atau 89.7 peratus bersetuju bahawa penyeliaan pengajaran dapat meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran; seramai 230 responden atau 67.0 peratus bersetuju bahawa dapatan penyeliaan yang baik dimaklumkan kepada guru-guru lain; seramai 304 responden atau 89.4 peratus bersetuju bahawa penyeliaan membolehkan guru menggunakan pelbagai kaedah pengajaran tersendiri; seramai 284 responden atau 83.6 peratus bersetuju bahawa penyeliaan membantu meningkatkan keyakinan diri guru dan seramai 264 responden atau 83.8 peratus bersetuju bahawa penyeliaan mendorong guru memperbaiki teknik pengajaran.

Perbincangan

Kajian ini mendapati bahawa tanggapan guru-guru terhadap penyeliaan pengajaran yang dilaksanakan di sekolah adalah pada tahap positif iaitu pada skor skor min keseluruhan 4.07. Guru-guru bersetuju bahawa penyeliaan perlu dilakukan untuk kecemerlangan akademik murid, penyeliaan dapat melihat kekuatan dan kelemahan pengajaran guru, penyeliaan dijalankan terhadap semua guru serta penyeliaan membolehkan guru memperlihatkan kecekapan dalam pengajaran.

Dapatan kajian ini sejajar dengan pendapat Rahimah (1986) mendefinisikan penyeliaan sebagai segala kegiatan yang berkaitan dengan usaha untuk memastikan segala tugas dalam sesebuah organisasi berjalan dengan lancar untuk mencapai objektif. Wan Mohd Zahid (1987) pula mengatakan penyeliaan merupakan satu proses memerhati, membimbing dan memberi maklumbalas kepada aktiviti profesional oleh penyelia ke atas stafnya. Alfonso et. al.(1980) menyatakan konsep penyeliaan sebagai satu tingkahlaku yang dipertanggungjawabkan secara rasmi kepada seseorang yang mendatangkan kesan kepada guru untuk mempertingkatkan lagi pembelajaran murid-murid dan seterusnya mencapai sesuatu matlamat tertentu. Kajian Sharifah dan Azizah (1998) yang menyatakan bahawa kebanyakan guru yang diselia memahami tujuan

penyeliaan dan menganggap penyeliaan sebagai satu aktiviti untuk membantu guru meningkatkan prestasi pelajar.

Kajian ini mendapati bahawa amalan penyeliaan pengajaran di sekolah adalah pada tahap tinggi iaitu pada skor skor min keseluruhan 4.07 juga. Guru-guru bersetuju bahawa perbincangan selepas penyeliaan mendorong guru untuk membuat penilaian sendiri; cadangan penambahbaikan pengajaran diberikan oleh penyelia selepas penyeliaan; penyelia memberi salinan borang markah kepada guru selepas sesi penyeliaan; guru dimaklumkan terlebih dahulu kelas dan mata pelajaran yang akan diseliasa; perbincangan selepas penyeliaan dilakukan terhadap aspek-aspek yang telah diseliasa.

Dapatan kajian ini selaras dengan pendapat Bordman (1953) yang mengatakan bahawa penyeliaan merupakan aktiviti yang melibatkan usaha-usaha ke arah pengawasan, bimbingan dan dorongan terhadap organisasi lain bagi tujuan meningkatkan prestasi pengajaran dan pembelajaran. Pandangan ini disokong oleh Asnah (1995) yang menjelaskan bahawa penyeliaan adalah merupakan satu proses memerhatikan, membimbing dan memberi maklum balas kepada aktiviti profesional oleh penyelia terhadap organisasi yang diseliasanya dan ini adalah di antara caranya yang dapat dilaksanakan untuk memastikan keberkesanan perkhidmatan yang tinggi kualitinya.

Kajian ini mendapati bahawa amalan penyeliaan pengajaran di sekolah dapat meningkatkan profesionalisme guru iaitu meningkatkan kualiti pengajaran guru; memperkukuhkan hubungan profesionalisme; berkongsi pengalaman dan pengetahuan; membantu guru dalam proses pengajaran adalah pada tahap berkesan. Guru-guru bersetuju bahawa penyeliaan dapat meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran, penyeliaan mendorong guru memperbaiki teknik pengajaran dan penyeliaan dapat meningkatkan kualiti pengajaran dan pembelajaran. Guru-guru bersetuju bahawa penyelia bersikap mesra dengan guru semasa penyeliaan, penyelia membimbing pengajaran guru, penyeliaan membolehkan guru membina hubungan dengan penyelia. Guru-guru bersetuju bahawa penyelia memberi cadangan penambahbaikan kepada guru, penyelia bersedia menerima pandangan daripada guru semasa sesi perbincangan, penyeliaan menjadikan guru meneroka kaedah baru pengajaran. Guru-guru juga bersetuju bahawa penyeliaan menggerakkan guru menyediakan alat bantu mengajar, penyelia membantu guru menyelesaikan masalah berkaitan dengan pengajaran, Penyelia memberikan input terkini berkaitan pengajaran.

Dapatan kajian ini di sokong oleh Stoller dalam Subaidah (2001) yang menyatakan bahawa penyeliaan di sekolah adalah untuk memperbaiki tugas dan seterusnya mempertingkatkan mutu pengajaran mereka. Penyeliaan juga adalah merupakan pemerhatian yang berkaitan dengan aspek-aspek seperti pentadbiran pendidikan, isu-isu pengurusan, kurikulum, sukatan pelajaran dan pengajaran. Ini bersesuaian dengan pendapat Robiah (1984) yang mengatakan bahawa penyeliaan dapat membantu guru meningkatkan pengajaran dan pembelajaran di sekolah. Ibrahim Mamat (1993) menyatakan pula penyeliaan pendidikan bermakna member pimpinan kepada para guru untuk berkembang, meningkat dan mencapai kesempurnaan dalam tugas mereka. Menurut Aminuddin (2005), penyeliaan oleh guru besar dapat membantu guru meningkatkan mutu pengajaran supaya menjadi bertambah berkesan.

Pendapat Cogan (1973) dan Goldhammer (1969) menyatakan bahawa pengajaran guru boleh dipertingkatkan dengan bantuan penyelia melalui kegiatankegiatan terancang khusus untuk 'merawat' kelemahan-kelemahan dalam pengajaran guru yang telah dikenalpasti setelah guru tersebut diperhatikan semasa menjalankan pengajaran mereka. Ianya boleh dikatakan sebagai proses pembetulan. Glatthorn (1984) mengatakan penyeliaan adalah satu proses yang intensif

yang direka untuk meningkatkan pengajaran dengan berbincang dengan guru-guru dari aspek perancangan pengajaran, melihat pengajaran dijalankan, menganalisa data yang diperolehi dan memberi maklumbalas mengenainya.

Rujukan

- Azizi Yahya, Shahrin Hashim, Jamaludin Ramli, Yusof Boon dan Abdul Rahim Hamdan (2006). *Menguasai Penyelidikan Dalam Pendidikan*. Kuala Lumpur: PTS Professional.
- Baker, T. L. (1988). *Doing Social Research*. United States of America: McGraw-Hill Inc.
- Boardman, C. W., Douglass, H. R., & Bent, R. K. (1953). *Democratic Supervision In Secondary Schools*. New York: Houghton Mifflin Co.
- Cawelti, G., & Reavis, C. (1980). *Flow Well Are We Providing Instructional Improvement Services*. Educational Leadership: 38 (3), 236 - 240.
- Cogan, M.L. (1973). *Clinical Supervision*. Boston: Houghton Mifflin.
- Dull, L. W. (1981). *Supervision: School Leadership Handbook*. Ohio: Charles Publishing Corn.
- Glickman, C. D. (1989). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach*. Massachusetts: Allyn & Bacon, Inc.
- Glickman, C. D. (1990). *Supervision of Instruction: A Developmental Approach*. 2nd ed. Boston: Allyn & Bacon, Inc.
- Hussain Mahmood (1997). *Kepimpinan dan Keberkesanan Sekolah*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa & Pustaka.
- Ismail Abu Talib (1986). *Penyeliaan Sekolah – Satu Harapan*. Kertas kerja dibentang dalam Seminar Peningkatan Profesionalisme Pengetua-Pengetua Sekolah Menengah Melaka, Melaka.
- Kamus Dewan (2002). Edisi Ketiga. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.
- Kementerian Pendidikan Malaysia (1987). *Surat Pekeliling Ikhtisas Bil. 3/1987*. KP(BS) 859/JLD. 11(77). Pusat Damansara, Kuala Lumpur.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Mohd Najib Abdul Ghafar (2003). *Reka Bentuk Tinjauan Soal Selidik Pendidikan*. Skudai: UTM.
- Rahimah Hj Anuar (1986). Penyeliaan Klinikal: Satu Pendekatan Terhadap Pengajaran dan Pembelajaran di Sekolah. *Jurnal Pendidikan Kementerian Pendidikan Malaysia*. 32, 24-32.
- Saedah Siraj (2001). *Perkembangan Kurikulum: Teori Dan Amalan*. Selangor: Alam Pintar Enterprise.
- Wan Mohd Zahid Wan Mohd Nordin (1987). *Ke Arah Pengurusan dan Penyeliaan Bilik Darjah*. Kertas Kerja dibentang Dalam Persidangan Pegawai-Pegawai Pendidikan Daerah Kali ke 5 di Kota Bahru, Kelantan.
- Zaidatun Tasir dan Mohd Salleh Abu (2003). *Analisis Data Berkomputer SPSS 11.5 for Windows*. Kuala Lumpur: Venton Publishing (M) Sdn Bhd.